

دبیر جشنواره فیلم فجر در نشست خبری روز گذشته:

آغوش جشنواره به روی همه باز است و اگر هنرمندان نیامدند هم به آن‌ها احترام می‌گذاریم

نشست خبری چهل و چهارمین جشنواره ملی فیلم فجر صبح روز گذشته با حضور منوچهر شاهسوری، دبیر این رویداد در سالن فردوس موزه سینما برگزار شد. در ابتدای این نشست، منوچهر شاهسوری روی صحنه آمد و گفت:شرایطی در جامعه ما حاکم است و متأسفانه ما جان‌های عزیزی را از دست دادیم؛ جان‌های عزیزی که می‌توانست در راه رشد و پیشرفت این سرزمین قرار بگیرد، اما ما اکنون آن‌ها را از دست داده‌ایم. اما باید زندگی کرد و حضور داشت و خانه را حفظ کرد. خانه سرزمین، عقاید و اعتقادات ماست. خانه برای ما اهالی سینما، سینماست. به احترام این رویداد ملی من امروز ایستاده و باروبی باز در خدمت شما هستم.

شاهسوری در پاسخ به پرسشی درباره نسبت جشنواره با حال و هوای این روزهای مردم بیان کرد:سینما یک پروژه نیست بلکه فرایندی است که با حضور مخاطب کامل می‌شود. گاهی ما در موقعیت‌هایی قرار می‌گیریم که باید بین خودمان، احساسات و منافع درازمدت دست به انتخاب بزنیم. اطلاع دارم همکارانی که فیلمشان در جشنواره است، تحت فشار هستند. این تصمیم آن‌ها پشت کردن به مردم نیست و فیلم‌سازان می‌توانند در فیلم‌هایشان صدای مردم باشند. وظیفه ما این است که در هر شرایطی کنار مردم باشیم. ترک مردم و ترک خانه هیچ دستاوردی ندارد. ما باید

مرهم باشیم نه اینکه نمک روی زخم مردم باشیم. باتمام این اوصاف نمی‌توان زندگی را تعطیل کرد و ماتمام تلاشمان را برای حضور مردم در سینماها به کار می‌گیریم. سعی می‌کنیم فارغ از غم‌ها و فارغ از دیدگاه‌هایمان دور هم جمع شویم. این را بگویم که بدون درد مشترک آرمان مشترکی شکل نمی‌گیرد. سینما در دل فرهنگ و هنر بالاتر از هر چیزی قرار دارد. ما بدون تصویر حاشیه جهان خواهیم بود. دغدغه اصلی همکاران من در سینما این است که با سینما همچنان در مرکز جهان قرار داشته باشیم.

وی در پاسخ به پرسشی درباره سیمرغ مردمی بیان کرد: یاد سیف‌الله داد گرامی باد که بانی این جایزه بود. سال پیش خودم بودم و امکان داشت باز هم با یک صدم رأی فیلم دیگری معرفی شود، اما انصاف و عدالت حکم می‌کرد همان فیلمی که از آرا درآمد، اعلام شود ولی با این حال فاصله آرا ناچیز بود. امسال دوستان خانه سینما مسئولیت این موضوع را بر عهده گرفتند. ما هم نگرانی‌هایی درباره شرایط اینترنت داریم اما تلاش کردیم به شیوه‌های سنتی برگردیم چون آن شیوه، مشارکت را بالا می‌برد. یکی از اشکالات سال گذشته این بود که کم بودن مشارکت سبب می‌شود چیزهایی از صندوق دربیاید که مد نظر ما نیست، ولی امکان‌پذیر نبود که بتوانیم در شرایط فعلی آن شیوه سنتی را برگردانیم چون به نیروی زیاد و آموزش دیده نیاز داشت. در سال‌هایی که

در خانه سینما بودم و این شیوه را اجرا می‌کردیم، از ماه‌ها قبل نیروها جمع می‌شدند، آموزش می‌دیدند و آداب ما چرا را یاد می‌گرفتند. امسال هم سیمرغ مردمی داریم.

شاهسوری درباره دلیل حذف هیئت انتخاب توضیح داد: حذف هیئت انتخاب ریسک بزرگی بود و اینکه من به عنوان دبیر مسئولیت انتخاب آثار را به گردن کسان دیگری بیندازم ساده‌ترین کار بود. من به عنوان دبیر باید به طور کامل نظر هیئت انتخاب را قبول کنم و زمان انتقادات نمی‌توانم بار را به دوش دیگری بیندازم. امسال هم این گونه نبود که خودم تنها فیلم‌ها را تماشا کرده باشم اما نظر قطعی برای انتخاب فیلم‌ها برعهده من بود به این دلیل که اگر خطایی وجود داشت خود من باید پاسخگو باشم.

وی درباره فیلم اولی‌ها گفت: به طور قطع می‌گویم که هیچ فیلمی در جشنواره فیلم فجر حاضر نیست که از کیفیت مناسبی برخوردار نباشد. از شما خواهش می‌کنم امسال به همه بخش‌های فیلم‌ها دقت

فرهنگ و هنر

پنجشنبه ۹ بهمن ۱۴۰۴ | ۹ شعبان ۱۴۴۷ | ۲۹ ژانویه ۲۰۲۶ | سال سی و نهم | شماره ۱۰۸۵۴ | WWW.QUDSONLINE.IR

گفت و گو با دو کارگردان درباره چگونگی چهل و چهارمین جشنواره تئاتر فجر

با جذب اسپانسر، جریان فکری تئاتر را جدی بگیریم

جریان فکری تئاتر باید جدی گرفته شود و نهادهای فرهنگی و ارشاد، با جذب حامی مالی پای کار بیایند. نباید جریان اندیشه در تئاتر رها شود

بلیت ندارد، مگر در شرایط خاص که یک ارگان یا مجموعه‌ای برای برنامه‌ای مشخص، اجرای نمایشی را سفارش دهد. در بیشتر مواقع، این آثار به‌صورت سفارشی تولید می‌شوند. اما برای جشنواره‌ها یا برخی اجراهای ویژه، شرایط کمی متفاوت است. در تئاتر صحنه‌ای حداقل امکان

فروش بلیت وجود دارد و بخشی از هزینه‌ها بازمی‌گردد، اما در تئاتر خیابانی عملاً منبع مالی مشخصی وجود ندارد که بتوان از آن برای تأمین دوباره هزینه‌ها استفاده کرد. مگر اینکه نهادی

فروش بلیت وجود دارد و بخشی از هزینه‌ها بازمی‌گردد، اما در تئاتر خیابانی عملاً منبع مالی مشخصی وجود ندارد که بتوان از آن برای تأمین دوباره هزینه‌ها استفاده کرد. مگر اینکه نهادی

فروش بلیت وجود دارد و بخشی از هزینه‌ها بازمی‌گردد، اما در تئاتر خیابانی عملاً منبع مالی مشخصی وجود ندارد که بتوان از آن برای تأمین دوباره هزینه‌ها استفاده کرد. مگر اینکه نهادی فروش بلیت وجود دارد و بخشی از هزینه‌ها بازمی‌گردد، اما در تئاتر خیابانی عملاً منبع مالی مشخصی وجود ندارد که بتوان از آن برای تأمین دوباره هزینه‌ها استفاده کرد. مگر اینکه نهادی فروش بلیت وجود دارد و بخشی از هزینه‌ها بازمی‌گردد، اما در تئاتر خیابانی عملاً منبع مالی مشخصی وجود ندارد که بتوان از آن برای تأمین دوباره هزینه‌ها استفاده کرد. مگر اینکه نهادی

فروش بلیت وجود دارد و بخشی از هزینه‌ها بازمی‌گردد، اما در تئاتر خیابانی عملاً منبع مالی مشخصی وجود ندارد که بتوان از آن برای تأمین دوباره هزینه‌ها استفاده کرد. مگر اینکه نهادی فروش بلیت وجود دارد و بخشی از هزینه‌ها بازمی‌گردد، اما در تئاتر خیابانی عملاً منبع مالی مشخصی وجود ندارد که بتوان از آن برای تأمین دوباره هزینه‌ها استفاده کرد. مگر اینکه نهادی فروش بلیت وجود دارد و بخشی از هزینه‌ها بازمی‌گردد، اما در تئاتر خیابانی عملاً منبع مالی مشخصی وجود ندارد که بتوان از آن برای تأمین دوباره هزینه‌ها استفاده کرد. مگر اینکه نهادی

«تقاطع سلوک» ادای دینی است به خبرنگاران

رویی در پایان درباره مضمون نمایش تقاطع سلوک گفت: این نمایش به دغدغه‌های یک خبرنگار می‌پردازد و ما تلاش کرده‌ایم زندگی روزمره یک خبرنگار را به تصویر بکشیم. این کار شاید ادای دینی باشد به خبرنگارانی که با قلمشان، تئاتر و جامعه را زنده نگه داشته‌اند

رویی در پایان درباره مضمون نمایش تقاطع سلوک گفت: این نمایش به دغدغه‌های یک خبرنگار می‌پردازد و ما تلاش کرده‌ایم زندگی روزمره یک خبرنگار را به تصویر بکشیم. این کار شاید ادای دینی باشد به خبرنگارانی که با قلمشان، تئاتر و جامعه را زنده نگه داشته‌اند رویی در پایان درباره مضمون نمایش تقاطع سلوک گفت: این نمایش به دغدغه‌های یک خبرنگار می‌پردازد و ما تلاش کرده‌ایم زندگی روزمره یک خبرنگار را به تصویر بکشیم. این کار شاید ادای دینی باشد به خبرنگارانی که با قلمشان، تئاتر و جامعه را زنده نگه داشته‌اند رویی در پایان درباره مضمون نمایش تقاطع سلوک گفت: این نمایش به دغدغه‌های یک خبرنگار می‌پردازد و ما تلاش کرده‌ایم زندگی روزمره یک خبرنگار را به تصویر بکشیم. این کار شاید ادای دینی باشد به خبرنگارانی که با قلمشان، تئاتر و جامعه را زنده نگه داشته‌اند رویی در پایان درباره مضمون نمایش تقاطع سلوک گفت: این نمایش به دغدغه‌های یک خبرنگار می‌پردازد و ما تلاش کرده‌ایم زندگی روزمره یک خبرنگار را به تصویر بکشیم. این کار شاید ادای دینی باشد به خبرنگارانی که با قلمشان، تئاتر و جامعه را زنده نگه داشته‌اند

شرایط کشور در جشنواره تئاتر فجر تأثیر دارد

محمد جهان‌پا، کارگردان نمایش «هیولاکش» درباره حضور این اثر در جشنواره تئاتر فجر گفت: ما در بخش مسابقه «ایران من» حضور داریم؛ بخشی که به‌صورت مجزا و در رقابت با ۱۰ نمایش دیگر داوری می‌شود. جشنواره امسال، به دلیل اتفاقاتی که ناخواسته در فضای کشور افتاده، تحت تأثیر شرایط خاصی قرار گرفت و با تنگناها و سختی‌هایی همراه بود؛ از جمله در حوزه خبررسانی، اطلاع‌رسانی، جذب تماشاگر و حضور مخاطب. این دشواری‌ها در کلیت جشنواره قابل مشاهده بود، با این حال

نیایش احمدی | جشنواره بین‌المللی تئاتر فجر به‌عنوان مهم‌ترین رویداد تئاتری ایران، بیش از چهار دهه است که هر ساله همزمان با دهه فجر انقلاب اسلامی برگزار می‌شود. تئاتر فجر در طول سال‌ها، بستری برای معرفی استعدادهای تازه، بازتاب دغدغه‌های اجتماعی و فرهنگی و رقابت میان آثار حرفه‌ای و خلاق در بخش‌های گوناگون بوده است. این جشنواره با بخش‌هایی متنوع از جمله تئاتر صحنه‌ای، تئاتر خیابانی، نمایش‌های بین‌الملل و بخش‌های موضوع‌محور تلاش کرده تصویری جامع از وضعیت تئاتر معاصر ایران ارائه دهد. حضور هنرمندان از استان‌های مختلف کشور در کنار گروه‌های تهرانی، از ویژگی‌های مهم جشنواره تئاتر فجر به شمار می‌رود؛ رویکردی که به تمرکززدایی از پایتخت و دیده شدن صداهای متنوع نمایشی کمک کرده است.

جشنواره تئاتر فجر ۱۴۰۴ نیز در ادامه همین مسیر، میزبان آثاری از نسل‌ها و جغرافیاهای مختلف تئاتر ایران است و بار دیگر نقش خود را به‌عنوان ویتترین اصلی تئاتر کشور ایفا می‌کند. پنجره‌آن‌هم شکسته باشد با پارچه و تخته جلوبوفان را بگیریم؛ مگر این کار را در زندگی واقعی انجام نمی‌دهیم؟ آغوش جشنواره به روی هیچ‌کسی بسته نیست؛ هیچ‌کسی به خاطر حرف و سلیقه‌اش از آغوش جشنواره کنار نمی‌رود.

وی در ادامه افزود: در حال حاضر به جهت فنی و نرسیدن دو فیلم احساس خطر می‌کنم. ممکن است این موضوع رفع شود و ممکن است رفع نشود. دوستان

در تلاش هستند فیلم‌ها را برسانند. با همه این‌ها روز اول جشنواره همه فیلم‌ها در همه سالن‌ها حضور دارند. وی درباره اینکه آیا فیلم‌سازان و بازیگران در جشنواره حاضر می‌شوند، گفت: ما نه کسی را مجبور به آمدن به جشنواره می‌کنیم و نه منع؛ زیرا این کار در شأن من و جشنواره فجر نیست. آغوش جشنواره به روی همه باز است و اگر هنرمندان نیامدند هم به آن‌ها احترام می‌گذاریم. شاید اگر من هم مسئولیت حقوقی در جشنواره نداشتم به دلیل حال بدم ترجیح می‌دادم نباشم.

دبیر جشنواره متذکر شد: چهار پنج انیمیشن در جشنواره نام‌نویسی کرده بودند اما فقط یک اثر آماده نمایش بود و تصمیم گرفتیم در بخش خارج از مسابقه نمایش داده شود. شاهسوری درباره دلیل غیبت برخی فیلم‌ها مانند «برمودا» و «وزه» توضیح داد: برخی از فیلم‌ها نام‌نویسی می‌کنند اما نسخه‌شان به دبیرخانه جشنواره ارسال نمی‌شود. مثلاً یکی از دوستان خوب من تا ۱۰ روز پیش فیلم‌برداری می‌کرد و اصرار داشت در جشنواره حضور داشته باشد اما من ریسک حضور این فیلم را نپذیرفتم. برخی از فیلم‌ها اصلاً ثبت نام نکرده‌اند و حتی

رویی در بخش دیگری از صحبت‌هایش با انتقاد از نبود حمایت‌ها بیان کرد: متأسفانه تاکنون هیچ حمایتی از ما نشده و تمام هزینه‌های حضور در جشنواره را خودمان تقبل کرده‌ایم. نه در مسیر رفت حمایت خاصی وجود داشته و نه پس از بازگشت، اتفاقی در این زمینه می‌افتد. مسئولان حداقل باید حامی هنرمندان در استان‌ها و شهرستان‌ها باشند؛ هنرمندان باید تشویق و حمایت شوند تا مجبور نباشند همه هزینه‌ها را شخصاً پرداخت کنند. اگر چنین حمایتی صورت بگیرد، گروه‌ها انگیزه بیشتری پیدا می‌کنند و این حمایت، قوت قلبی برای همه اعضای گروه خواهد بود.

■ هنرمند ناچار است کار جدید تولید کند

این کارگردان با اشاره به شرایط فعالیت هنری در مشهد افزود: ما هنوز اجرایی در مشهد نداشته‌ایم تا ببینیم پس از جشنواره شرایط چگونه خواهد بود. با این حال، هنرمند ناچار است کار کند و اثر جدید تولید کند تا زندگی هنری‌اش شکل بگیرد. هر اثر نمایشی تأثیر و جایگاه خودش را دارد و نمی‌شود منتظر ماند و دست روی دست گذاشت تا شاید حمایت‌ها انجام شود. ذات هنر، هنرمند را به کار کردن تشویق می‌کند. قاعده‌ای وجود ندارد که ابتدا حمایت شود و بعد اثر تولید شود؛ هنرمند حتی بدون حمایت هم ناچار به خلق اثر است.

رویی در ادامه به وضعیت تئاتر خیابانی پرداخت و گفت: تئاتر خیابانی اساساً فروش

دهد و درآمدزایی داشته باشد، اما بزرگ‌ترین معضل موجود، جریان «بفروش بودن یا نبودن» آثار است؛ جریانی که به‌شدت ساحت اندیشه را تحت تأثیر قرار داده است.

او ادامه داد: تولید مداوم آثار موزیکال و کمدی و تمرکز بر نمایش‌های بفروش، در جای خود قابل احترام است، اما تئاتر اصیل همواره نگاهی اجتماعی و جامعه‌شناسانه و روان‌شناسانه داشته است؛ نگاهی که هنرمندان باسابقه تئاتر امروز اما می‌بینیم این جریان فکری کم‌رنگ شده و کارگردان‌ها با تردید و ترس به سراغ تولید آثار غیرتجاری می‌روند. این پرسش دائماً وجود دارد که آیا تماشاگر هنگام خرید بلیت، نمایش اما گروه آن انصراف داد و عملاً تمام برنامه‌ریزی جشنواره استانی ما بی‌نتیجه ماند. امسال هیچ خروجی‌ای از جشنواره استانی مشهد در جشنواره فجر نداشتیم و این یک آسیب جدی است. وقتی جریان فروش کاذب، حوزه اندیشه را از ما می‌گیرد، در نهایت دیگر چیزی برای ارائه نداریم؛ حتی نمایشی که بتواند نماینده تئاتر این شهر باشد.

■ نتیجه سرمایه‌گذاری‌ها در جشنواره فجر معلوم می‌شود

او افزود: جشنواره فجر به تولید نگاه می‌کند و وقتی تولید ضعیف باشد، جشنواره هم کارکرد خود را از دست می‌دهد. ریشه این مشکلات در فضای خود شهر است و باید این واقعیت را بپذیریم. هر میزان سرمایه‌گذاری فکری و هنری که در طول سال در مشهد انجام می‌شود، خروجی‌اش را در پایان سال و در جشنواره فجر می‌بینیم. جشنواره همه چیز نیست، اما ویتترین تئاتر کشور است. متأسفانه بیش از پنج یا شش سال است که در حوزه حضور جوانان در چنین جشنواره‌هایی با آسیب‌های جدی مواجه هستیم.

این کارگردان در پایان با نگاهی انتقادی و دغدغه‌مند گفت: حدود ۱۰ تا ۲۰ سال پیش، جشنواره فجر برای ما جوانانی که در شهرستان‌ها کار می‌کردیم، یک قله بود و رسیدن به آن یعنی نمایش تو از نظر ساختار حرفه‌ای و کیفیت، قابل اعتناست. شاید امروز فجر آن معیار قطعی گذشته نباشد، اما همچنان به دلیل حضور گسترده گروه‌ها و اجرای بیش از ۳ هزار هنرمند در حوزه بازیگری و کارگردانی، رویدادی مهم است. ما باید زنگ خطر جریان فکری تئاتر مشهد را به صدا درآوریم. تئاتر ما به مراقبت نیاز دارد. نویسندگان درجه‌یکی داریم که باید از آن‌ها حمایت مالی شود و آزادی عمل داشته باشند تا بتوانند در حوزه‌های اجتماعی، روان‌شناختی و اندیشه‌محور بنویسند. در کنار موفقیت آثار کم‌دی و موزیکال در گیشه، جریان فکری تئاتر هم باید جدی گرفته شود و نهادهای فرهنگی و ارشاد، با جذب حامی مالی پای کار بیایند. نباید جریان اندیشه در تئاتر رها شود.

اجرای خوبی داشتیم و خوشبختانه با استقبال تماشاگران و حضور مخاطبان قابل توجهی روبه‌رو شدیم.

■ جریان اندیشه‌محور در قلب تپنده کشور لازم است

کارگردان تئاتر «هیولاکش» با تأکید بر ضرورت تقویت فضای گفت‌وگو در جشنواره تئاتر فجر ادامه داد: به نظر من جریان گفت‌وگو در جشنواره فجر باید بسیار جدی‌تر مورد توجه قرار گیرد. آنچه برای تئاتر شهرهای دیگر اهمیت دارد، شکل‌گیری یک جریان اندیشه‌محور در ساحت نشست‌ها و دیدارهاست. جشنواره فجر فرصتی است که هنرمندان از سراسر کشور، دست‌کم سالی یک بار، در این فضای بزرگ و تأثیرگذار که قلب تپنده تئاتر کشور محسوب می‌شود، گرد هم بیایند. این دیدارها و گفت‌وگوها می‌تواند بسیار راه‌گشا باشد. با این حال، به دلیل ماهیت رقابتی جشنواره و شتاب بالای اجراها، رفت و آمد گروه‌ها سریع است؛ گروهی اجرا می‌رود و بلافاصله گروه بعدی برای چیدمان دکور وارد صحنه می‌شود. همین سرعت، فرصت گفت‌وگو را از هنرمندان می‌گیرد. در کنار نشست‌های تخصصی که معمولاً به تولید مقالات پژوهشی منجر می‌شود، امروز تئاتر ایران بیش از هر چیز به گفت‌وگوهای صنفی نیاز دارد؛ گفت‌وگوهایی میان کارگردانان، نویسندگان و بازیگران که بتوانند به تبادل تجربه و اندیشه منجر شود.

او با اشاره به ساختار اجرایی جشنواره فجر، گفت: دیگر، افتتاحیه‌اش به یک نشست خبری محدود می‌شود؛ دبیر جشنواره گزارشی ارائه می‌دهد و خبرنگاران نیز اجراها را می‌بینند و خبر تولید می‌کنند. اما کمتر پیش می‌آید که فضایی برای گفت‌وگوی مستقیم میان هنرمندان شهرستان‌ها، مدیران و معاونان هنری شکل بگیرد. این مسئله یکی از نقاط ضعف جدی جشنواره‌هاست. از سوی دیگر، به نظر من در یک رویداد بین‌المللی مانند تئاتر فجر، دبیر جشنواره باید دست‌کم برای سه یا حتی پنج دوره انتخاب شود. تغییر دبیر در هر دوره آسیب‌زا است؛ چرا که دبیر تا بخواهد به شناخت درست برسد، آزمون و خطاها را پشت سر بگذارد و نقص‌ها را برطرف کند، دوره مدیریتی‌اش به پایان می‌رسد. اگر می‌خواهیم جشنواره‌ای معتبر و تأثیرگذار داشته باشیم، باید به مدیریت بلندمدت آن فکر کنیم. جشنواره فجر پیشانی تئاتر کشور است و باید با دقت و تمرکز بیشتری به آن پرداخته شود.

■ مشکلات اقتصادی گریبانگیر تئاتر شهرستان‌ها

جهان‌پا عمده مشکلات تئاتر شهرستان‌ها را اقتصادی دانست و تأکید کرد: مسئله اقتصاد تئاتر در شهرستان‌ها باید جدی گرفته شود. اداره‌های ارشاد نباید صرفاً به صدور مجوز و نظارت محدود شوند، بلکه باید در کنار هنرمندان باشند. تئاتر به حمایت همزمان مادی و معنوی نیاز دارد. متأسفانه در مشهد، مجموعه تئاتر شهر آن طور که باید کنار هنرمندان نیست. هر چند این مجموعه نیز باید به حیات خود ادامه